

Dinamik Değişimlere Uyarlanabilir Bir Sistem: Zamana Dayalı Maliyetleme ve Avantajlarını Doğrulayan Bulgular (An Adaptive System for Dynamic Changes: Time-Based Costing and Evidences on Its Advantages)

Soner GÖKTEN ^a Şeyma Miray SALER ^b

^a Başkent Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ankara, Türkiye. sgokten@baskent.edu.tr

^b Başkent Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ankara, Türkiye. miraysaler@gmail.com

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
Anahtar Kelimeler: Atıl kapasite Maliyet Zaman etkenli faaliyet tabanlı maliyetleme Gönderme Tarihi 15 Eylül 2018 Revizyon Tarihi 26 Şubat 2019 Kabul Tarihi 20 Mart 2019 Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi	Amaç – Bu çalışma, örnek bir işletmenin gerçek verileri üzerinden hareket edilerek, zaman etkenli faaliyet tabanlı maliyetleme yaklaşımı için literatürde öne sürülen avantajların varlığını araştırmayı amaçlamaktadır. Yöntem – Çalışmada, vakaya dayalı analitik araştırma yöntemi uygulanmıştır. Maliyet etkeni olarak zaman unsurunun kullanılmasının yaratacağı faydaları gözlemlemek için, faaliyet tabanlı maliyetleme ile zaman etkenli faaliyet tabanlı maliyetleme sonuçları uygulama kolaylığı, kapasite ve birim maliyetler çerçevesinde karşılaştırılmıştır. Bulgular – Sonuçlar itibarıyla zamana dayalı maliyetlemenin atıl kapasiteyi ayırıştırma özelliği olduğu görülmüştür. Bu nedenle, zaman etkenli faaliyet tabanlı maliyetleme sistemi birim maliyet hesaplamalarının doğruluk düzeyini artırmaktadır. Ayrıca maliyet dağıtımında zaman unsurunun kullanılması, artan hız ve esneklik sayesinde yöntemi kolaylıkla güncellenebilir ve sürdürülebilir kılmaktadır. Tartışma – Faaliyet tabanlı maliyetleme yaklaşımı, faaliyetlerin mal ve hizmet üretimi için yapıldığı ve bu nedenle kaynakların esas itibarıyla faaliyetler tarafından tüketildiği ilkesine dayalı olarak geleneksel maliyetlemede ortaya çıkan tek bir maliyet havuzu ve sınırlı sayıdaki dağıtım anahtarı sorununa çözüm getirmiştir. Ancak yüksek maliyet, güncelleme sorunu ve atıl kapasitenin belirlenememesi yöntemin uygulanabilirliğini zorlaştırmaktadır. Zaman etkenli faaliyet tabanlı maliyetleme sistemi bu eksiklikleri ortadan kaldırmak için geliştirilmiştir. Maliyet etkeni olarak zaman unsurunu esas alan bu yöntem atıl kapasite hesaplamalarını mümkün kılmakta ve kapasiteyi zaman bazlı ölçtüğünde dolaylı olarak değişimlere hızlıca adapte edilebilmektedir.
ARTICLE INFO	ABSTRACT
Keywords: Idle capacity Cost Time driven activity based costing Received 15 September 2018 Revised 26 February 2019 Accepted 20 March 2019 Article Classification: Research Article	Purpose – This study aims to investigate the existence of the advantages proposed in the literature for time-based activity-based costing approach by acting on the actual data of a sample enterprise. Design/methodology/approach – In this study, case-based analytical research method was applied. Activity-based costing and time driven activity-based costing results were compared in terms of ease of implementation, capacity and unit costs in order to observe the benefits of using time factor as a cost driver. Findings – According to the results, time-based costing was found to have the ability in determining the idle capacity separately. Therefore, time-based activity-based costing system increases the accuracy of unit cost calculations. In addition, the use of time in cost allocation makes the method easily adaptive and sustainable through increased speed and flexibility. Discussion – The activity-based costing approach has solved a single cost pool and a limited number of allocation key problems arising from traditional costing based on the principle that resources are consumed by activities and activities are consumed by products. However, the high cost, the adaptation problem and the inability to determine the idle capacity make the method more difficult to implement. Time driven activity-based costing system was developed to eliminate these shortcomings. This method based on time as a cost driver makes it possible to calculate idle capacity and makes possible to adapt quickly to changes due to time-based capacity measurement.

Önerilen Atıf/ Suggested Citation:

Gökten, S., Saler, Ş.M. (2019). Dinamik Değişimlere Uyarlanabilir Bir Sistem: Zamana Dayalı Maliyetleme ve Avantajlarını Doğrulayan Bulgular, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11 (1), 625-640.